

Yalnız Kadınlar Arasında

1950 Strega Ödülü

Cesare
Pavese

CESARE PAVESE
YALNIZ KADINLAR
ARASINDA

Can Modern

Yalnız Kadınlar Arasında, Cesare Pavese
İtalyanca aslından çeviren: Rekin Teksoy
Tra donne sole

© 1949, Giulio Einaudi editore, Torino

© 1998, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

11. basım: Haziran 2020, İstanbul

Bu kitabın 11. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-2504-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750725043

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

CESARE PAVESE
YALNIZ KADINLAR
ARASINDA

ROMAN

1950 STREGA ÖDÜLÜ

İtalyanca aslından çeviren

Rekin Teksoy

Cesare Pavese'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Tepedeki Ev, 1995

Yoldaş, 1996

Leuko ile Söyleşiler, 1996

Ay ve Şenlik Ateşleri, 1997

Senin Köylerin, 1998

Güzel Yaz, 1998

Ağustosta Tatil, 1999

Tepelerdeki Şeytan, 2000

Yaşama Uğraşı (1935-1950), 2000

Geceleri, Sokaklarda, 2015

CESARE PAVESE, 9 Eylül 1908'de Torino yakınlarında, Santo Stefano Belbo Köyü'nde doğdu. Bu köy ve çevresindeki kırlar, tepeler Cesare Pavese'nin ilk şiirlerine ve olgunluk döneminin en başarılı romanı olan *Ay ve Şenlik Ateşleri*'ne esin kaynağı oldu. Pavese, Torino Üniversitesi'nde edebiyat okudu. İngiliz ve Amerikan edebiyatıyla yakından ilgilendi. 1933'te kurulan Einaudi Yayınevi'nde görev aldı, anti-faşist çalışmaları yüzünden 1935'te tutuklandı, bir yıl hapis yattı. 1950'de, *Yalnız Kadınlar Arasında* adlı kitabına verilen Strega Ödülü'nü aldıktan sonra Torino'da bütün özel kâğıtlarını yok etti ve bir otel odasında, 26 Ağustos 1950 günü uyku hapi alarak yaşamına son verdi.

REKİN TEKSOY, 1928'de İstanbul'da doğdu. Hukuk öğrenimi gördü. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde yirmi yılı aşkın bir süre Sinema Sanatı ve Sinema Edebiyat İlişkileri dersleri verdi. Dünya edebiyatından pek çok yazarın önemli yapıtlarını dilimize kazandırdı. Carlo Goldoni' den çevirdiği *İki Efendinin Uşağı* Avni Dilligil En İyi Çeviri Ödülü'nü aldı. Boccaccio'nun *Decameron*'unu ilk kez eksiksiz olarak Türkçeleştirmesi üzerine İtalya Cumhurbaşkanı'nca Şövalye sanyla ödüllendirildi. Dante Alighieri'nin *İlahi Komedya*'sını ilk kez şiir biçiminde Türkçeleştiren çevirisi de İtalyan Senatosu'nca Çeviri Ödülü'ne değer bulundu. 1960'tan beri sinema üzerine yazan Teksoy'un 2005 yılında *Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi* adlı kitabı yayımlandı. Teksoy, 30 Mayıs 2012'de hayatını kaybetti.

I

Panayır cambazları, şekerleme satıcıları gibi, Torino'ya ocak ayının son karı yağdığında geldim. Revakların altında tezgâhları, asetilen lambalarının akkor memelerini görünce karnaval olduğunu anımsadım. Hava daha kararmamış olduğu için revakların altından çıkıp kalabalığa karışarak istasyondan otele doğru yürüdüm. Serin hava bacaklarımı ısıırıyordu. Yorgun olduğum için vitrinlerin önünde oyalanıyor, insanların bana çarpmalarına aldırılmıyor, kürküne sarınarak etrafıma bakıyordum. Artık günlerin uzadığını, yakında güneşin çamurları çözüp ilkbaharı başlatacağını düşünüyordum.

Revakların alacakaranlığında, Torino'yu yeniden böyle gördüm. Otele girdiğimde sımsıcak bir banyo yapıp uzanmaktan ve uzun bir geceden başka bir şey yoktu aklımda. Torino'da bir süre kalacaktım nasıl olsa.

Hiç kimseye telefon etmemiştim, bu otele indiğimi kimse bilmiyordu. Bir demet çiçek bile yoktu beni karşılayan. Ben odada dolaşırken banyoyu hazırlamakta olan kız, küvete eğilmiş bir şeyler diyordu bana. Bir erkek görevli olsaydı böyle bir şey yapmazdı. Gitmesini söyledim kıza, gerisini ben yapardım. Ellerini silkeleyen kız doğrulup bir şeyler mırıldandı. Nereli olduğunu sordum. Belirgin bir biçimde kızardı, Venedikli olduğunu söyledi. "Belli olu-

yor,” dedim. “Ben de Torinoluyum. Venedik’e gitsen sevinmez misin?” Cin gibi bakışlarıyla onayladı sorumu.

“Öyleyse benim de buraya döndüğüm için sevinçli olduğumu düşün, keyfimi kaçırma,” dedim.

“Özür dilerim,” dedi. “Gidebilir miyim?”

Tek başıma kalınca ılık suyun içinde gözlerimi yumdum. Fazla konuştuğum, gereksiz sözler ettiğim için canım sıkılmıştı. Konuşmanın bir işe yaramadığını anladıkça daha fazla konuşur olmuştum. Özellikle kadınlar arasında. Ama su, yorgunluğumu ve hafif ateşimi alıp götürmüştü. Torino’ya –savaş sırasında– bir saldırının ertesinde gelişimi anımsadım; su boruları patladığı için banyo yapamamıştım. Bunun ne demek olduğunu düşündüm: “Hayat, bir banyo sundukça yaşamaya değerdi.”

Bir banyo ve bir sigara. Suyun üstündeki elimle sigaramı tütürürken, beni bir beşik gibi sallamakta olan su, tanık olduğum çalkantılı günleri, boş sözleri, öfkelerimi, hep gerçekleştirdiğim, ama bu akşam bu küvetle, bu ılık suyla sınırlı isteklerimi çağırıyordu. Gözüm çok mu yükseklerdeydi? Böyle yüzler getirdim gözlerimin önüne: Solgun, yorgun, gergin yüzler – içlerinde bir saatçik olsun rahat yüzü görmüş olan var mıydı acaba? Ölürken bile tutkuları dinmezdi. Kendi payıma, bir an olsun yüreğimin rahat ettiğini bilmiyorum. Belki yirmi yıl önce, daha küçücük bir kız çocuğuyken sokaklarda oynar, yüreğim çarparak konfetiler, çadırlar, maskeler mevsiminin gelmesini beklerken içim rahattı. Ama o yıllarda benim için karnaval at oyunlarından, şekerlemelerden, kartondan yapılmış takma burunlardan başka bir şey değildi. Daha sonra, dışarı çıkıp Torino sokaklarında gezip dolaşmak merakı, Carlotta ve öbür kızlarla birlikte dar sokaklara yaptığımız ilk kaçamaklar, ilk kez peşimize düşülmesinin yol açtığı yürek çarpıntuları bu saflığı da sona erdirmişti. Ne tuhaf. Babamın fenalaşıp sonra öldüğü yortu günü-

nün akşamında, eğlenceleri kaçırdığım aklıma geldikçe, hırşımdan ağlamış, babama öfke kusmuştum. O akşam yalnızca annem beni anlamış, beni azarlamış, ayakaltında dolaşmamamı, gidip Carlotta'ların avlusunda ağlamamı söylemişti. Babamın ölmek üzere olması beni korkuttuğu ve karnavala katılmamı engellediği için ağlıyordum ben.

Telefon çaldı. Küvetten çıkmadım, çünkü sigaramla birlikte mutluydum ve büyük bir olasılıkla, artık gerilerde kalan o gece ilk kez kendi kendime, bir şey yapmak, yaşamda bir şey elde etmek istiyorsam, kimseye bu münasebetsiz babaya bağlandığım gibi bağlanmamaya, kimseye bağımlı olmamaya söz verdiğimi düşünüyordum. Başarmıştım bunu ve şimdi tek keyfim bu suya gömülme ve telefonu açmamaktı.

Telefon yine çaldı bir süre sonra, sanki kızmış gibiydi. Telefona gitmedim ama sudan çıktım. Bornoza sarınıp ağır ağır kurulandım, ağzımın kenarına krem sürerken kapı vuruldu. "Kim o?"

"Bir pusula var sizin için."

"Burada olmadığımı söyleyin."

"Gönderen vermeme istedi."

Yerimden kalkıp anahtarı çevirmek zorunda kaldım. Yüzsüz Venedikli pusulayı uzattı. Göz gezdirip kıza, "Görmek istemiyorum onu, yarın gelsin," dedim.

"Aşağıya inmeyecek misiniz?"

Yüzüm gerilmişti sanki, öfkemi belli edemiyordum. "İnmiyorum. Bir çay istiyorum. Yarın öğleyin gelmesini söyle ona," dedim.

Yalnız kalınca telefonu fişinden çıkardım ama hemen santralden karşılık geldi. Sudan çıkmış balık gibi çaresiz bir ses masanın üstünde homurdandı. Bunun üzerine bağırarak bir şeyler dedim telefona, benim fişten çıkardığımı, uyumak istediğimi söylemiş olmalıydım. İyi geceler dilediler.

Yarım saat geçti, kız hâlâ gelmemiştir. “Ancak Torino’da olur böyle şeyler,” diye geçirdim aklımdan. Daha önce hiç yapmamış olduğum bir şey yaptım, aptal bir kız gibi. Sabahlığımı giyip kapıyı araladım.

Sessiz koridorda bir sürü insan, garsonlar, erkekler, benim saygısız kız bir kapının önüne yığılmışlardı. Birisi alçak sesle bir şeyler diyordu.

Sonra kapı aralandı, beyaz önlük giymiş iki kişi, büyük bir özenle, yavaşça bir sedyeyi dışarı çıkardılar. Herkes susup yol açtı. Sedyede bir kız yatıyordu –yüzü şişmiş, saçları dağılmıştı– açık mavi, ipekli bir gece giysisi giymişti, ayakkabıları yoktu. Gözkapakları ve dudakları ölü olmasına rağmen yüzünden alaycı bir ifade okunuyordu. İçgüdüsel olarak sedyenin altına baktım, kan damlıyor mu diye. İnsanların yüzlerine baktım – hep aynıydı, kimisi dudaklarını ısırıyordu, kimisi bıyık altından güler gibiydi. Benim odama bakan kızın gözlerini yakaladım – kız sedyenin peşinden koşuyordu. Uğultuların arasından (ellerini ovuşturan kürklü bir kadın da vardı) bir doktorun –ellerini kurulayarak odadan çıkmıştı– sesi yükseldi, her şeyin bittiğini, dağılmalarını söyledi.

Sedye merdivenlerde gözden yiterken, yüksek sesle, “Yavaş yavaş,” denildiğini duydum. Yeniden kat görevlisi kıza baktım. Koridorun sonundaki bir iskemleye koşmuş, çaydanlıkla birlikte geri dönüyordu. Odaya girerken, “Durumu kötü, çok yazık!” dedi. Gözleri parılıyordu, kendini tutamayıp her şeyi anlattı. Kız otele sabah gelmişti; tek başına bir eğlenceden, bir balodan dönmüştü. Odasına kapanmıştı, gün boyunca dışarı çıkmamıştı. Birisi telefon etmişti, arayanı olmuştu, emniyetten biri kapıyı açmıştı. Kız yatağın üstünde can çekişiyormuş.

Görevli kız konuşmasını sürdürdü: “Karnavalda zehir içmek büyük günah. Üstelik ailesi çok varlıklı. Armi Alanı’nda güzel bir villaları var. Kurtulması mucize olur..”

Çay için biraz daha su istediğimi söyledim. Yine merdivenlerde oyalanmamasını da.

Ama o gece umduğum gibi uyuyamadım, yatakta dönerken koridordaki olaya burnumu soktuğum için kendimi yumruklamak geliyordu içimden.

II

Ertesi sabah bir buket çiçek getirdiler, ilk nergislerdi. Torino'da daha önce kimsenin bana çiçek göndermemiş olduğunu düşünüp gülümsedim. Ama çiçekler Torino'dan gelmiyordu. Siparişi, otele geldiğimde bana sürpriz yapmak isteyen Maurizio salağı vermişti. Ama vaktinde getirmemişlerdi çiçeği. "Roma'da da olur böyle," dedim içimden. Maurizio'yu beni uğurladıktan sonra Veneto Sokağı'nda canı sıkın dolaşır ve son kahveyle ilk aperitif arasında çiçekçinin sipariş kâğıdını doldururken canlandırdım gözümde.

"Dünkü kızın odasına çiçek gönderilmiş miydi acaba?" diye sordum kendi kendime. Ölürken insan yanı başında çiçek olmasını ister miydi? Belki yüreklendirirdi insanı. Kat görevlisi kız gidip bir vazoyu getirdi, nergisleri yerleştirmeme yardım ederken, gazetelerin intihar girişiminden söz etmediklerini söyledi. "Olayın gizli kalması için kim bilir kaç para harcamışlardır. Özel bir kliniğe kaldırdılar... Dün gece soruşturma yapıldı. İşin içinde bir erkek olmalı... Bir kıza bu duruma getireni hapse atmalı..."

Gecenin geç saatine dek eğlenen, evine dönecek yerde bir otele giden bir kızın ne yaptığını bilmesi gerektiğini söyledim ona.

"Öyle mi diyorsunuz?" dedi, alınmıştı. "Suç analar-

da. Niye kızlarıyla birlikte gitmiyorlar?”

“Analarda mı?” dedim. “Bu kızları anaları dizlerinin dibinden ayırmaz, nazlanarak yetiştirilir, dünyayı camların ardından izlerler. Tek başlarına kalınca da, ne yapacaklarını bilemeyip yenik düşerler.”

Mariuccia şimdi gülüyor, sanki bana kendisinin ne yapacağını bildiğini söylemek istiyordu. Kızı gönderip üstümü giydim. Sokaklar soğuk, hava açıktı. Gece çamurların üstüne yağmur yağmıştı ama şimdi revakların altını güneş aydınlatıyordu. Yeni bir kente benziyordu Torino, yeni yapılmış. İnsanlar sokaklarda koşuyor; sanki son eksikleri tamamlamak, birbirleriyle tanışmak için rastlantı sonucu burada bulunuyorlardı. İlk müşterilerini bekleyen büyük mağazalara bakarak kent merkezindeki büyük binaların önünde dolaştım. Bu vitrinlerin, bu adların hiçbirini bildik, tanıdık değildi; kahveler de, kasaların başındaki kızlar da, yüzler de... Değişmeyen, yalnızca güneşin eğik ışınları ve çisentili havaydı.

Hiç kimse gezinmiyor, herkes sanki bir iş peşinde koşuyordu. Sokaktaki insanlar yaşamıyor, koşup gidiyorlardı. Oysa bir zamanlar kolumda çantamla geçerken, buraları bana tatile çıkmış, hiçbir derdi olmayan insanlar cenneti gibi, o sıralarda öyle olduğunu sandığım kaplıcalar gibi gelirdi. İnsan bir şeye istek duyunca, her yerde onu görüyordu. Bütün bunlar acı veriyordu, üzüyordu beni. “Dün gece Veronal yutan budala kız ne istiyordu acaba?” diye sordum kendi kendime. İşin içinde bir erkek varmış... Kızlar aptallıklar yapar. Venedikli kız haklı.

Otele dönünce pusula göndermiş olan Morelli'nin hiç beklemediğim cılız suratıyla karşılaştım. Unutmuşum onu.

“Beni nasıl buldunuz?” dedim gülerek.

“Hiçbir şey yapmadım. Bekledim.”

“Bütün gece mi?”

“Bütün bir kış.”

“Vaktiniz bol öyleyse.”

Bu adamı hep Roma plajlarında mayolu olarak görmüştüm. Cılız göğsü kıl kaplıydı, kül rengi, neredeyse beyaz kıllarla. Şimdi ipek kravatu, açık renk yelegeyle başka birine benziyordu.

“Genç görüdüğünüzü biliyor musunuz, Morelli?” dedim.

Eğilip yemeğe çağırdı beni.

“Çıkmadığımı söylemediler mi size, dün gece?”

“Burada yiyelim öyleyse,” dedi.

Hiç gülümsemeden şaka yapan böyle insanlar ters gelmez bana. Bir bağımlılık duygusu yarattıkları için, insan kendini güvencede sayar onların yanında.

“Kabul,” dedim. “Ama eğlenceli bir şeyler anlatacaksınız bana. Karnaval nasıl geçiyor?”

Masaya oturduğumuzda karnavaldan söz etmedi. Kendinden de söz etmedi. Hiç gülümsemeden Torino’deki bir salondan söz etti, adını da söyledi, seçkin bir yerdi. Bu salonda çok önemli kişiler, ev sahibesinin gelmesini beklerken soyunup üstlerinde bir tek donlarıyla kalmışlar. Sonra koltuklara oturup sigara içerek çene çalmışlar. Kadın çok şaşırmış, sonunda bu oyunun çok yaygın olduğuna, bir zekâ göstergesi olduğuna inanmış ve konuklarıyla uzun uzadıya şakalaşmış.

“Bakın Clelia, Torino yaşlı bir kent,” dedi Morelli. “Bir başka yerde olsa böyle bir şeyi gençler, öğrenciler, küçük memurlar yaparlardı. Ama burada yaşlılar, gün görmüşler, albaylar yapıyor. Keyifli bir kenttir burası...”

Yine duygusuz bir biçimde eğilip fısıldadı: “Şu kel kafalı adam var ya...”

“Beni o kontes gibi mi sanıyorsunuz?” dedim, mutlu bir biçimde. “Ben de Torinoluyum.”

“Öyle olmadığınızı siz de biliyorsunuz.”

Gönlümü okşuyordu. Gözümün önüne kül rengi kılırları geldi. “Siz de soyundunuz mu?” dedim.

“Sevgili Clelia, eğer o salona gitmek isterseniz...”

“Ne yapacağım orada?”

“Ev sahibine striptiz yapmasını öğretirsiniz... Kim tanıyor sizi Torino’da?”

“Her işe burnunuzu sokmayın... Torino’da bana getirilen ilk çiçeği, Roma’dan gönderdiler.”

“Roma’da bekleyeniniz var mı?”

Omuz silktim. Bu Morelli kurnazı, Maurizio’yu tanıyordu. Gönlümce eğlendiğimi, kendi giderlerimi kendimin ödediğimi de biliyordu.

“Bir bağım yok,” dedim. “Bir çocuğun getireceği yükümlülükten başka yükümlülük de bilmem. Ne yazık ki kızım da yok, oğlum da.”

“Benim kızım olabilirsiniz... Yoksa çok mu yaşlanmış olurum?”

“Çok yaşlı olan benim.”

Sonunda gevşeyip gülümsedi, canlı kül rengi gözleriyle. Ağzını kıpırdatmadan, yüzünü oynatmadan içi sevinç doldu ve keyifle baktı bana. Bunu da biliyordum. Bir kıza bağlanacak biri değildi.

“Siz bu otelde olup bitenleri biliyorsunuz,” dedim. “Dün geceki olayı anlatsanıza. Kızı tanıyor musunuz?”

Yine bana bakıp başını salladı.

“Babasını tanıırım,” dedi. “Sert insandır. Hırslı. Ayı gibi. Motosiklet üretir, fabrikada işçi tulumuyla dolaşır.”

“Annesini gördünüz mü?”

“Annesini bilmiyorum. İyi insanlar. Ama kız çılgındır.”

“Adam olmaz mı?”

Morelli dalgınlaştı. “İnsan düştüğü tuzağa yine düşer.”

“Herkes ne diyor?”

“Bilmiyorum,” dedi. “Söylenenlere kulak vermem. Savaş sırasında da bir sürü şey söylenirdi. Her şey olabi-

lır. Bir erkek olabilir, bir kuşku, bir saplantı olabilir. Ama gerçek neden tektir.”

Parmağını şakağına götürdü. Yeniden gözlerinin içi güldü. Ellerini portakallara uzatıp, “Hep meyve yerken gördüm sizi Clelia,” dedi. “Gerçek gençlik böyle olur. Çiçekleri Romalılara bırakın.”

Sözünü ettiği kabak kafalı adam, garsona homurdanarak bir şeyler dedikten sonra, peçeteyi fırlatıp kalktı iri gövdesiyle. Eğilerek bizi selamladı. Ben adamın yüzüne güldüm; duygularını belli etmeyen Morelli elini salladı.

“İnsan, giyinip kuşanmak için para kazanan tek hayvan,” dedi.

Kahveler geldiğinde, bana Torino’da ne yaptığımı sormamıştı daha. Büyük bir olasılıkla biliyordu ve bunu söylememe gerek yoktu. Az mı, çok mu kalacağımı da sormadı. İnsanların böyle davranmaları hoşuma gidiyordu, yaşamın akıntısına bırakmaları kendilerini.

“Bu akşam çıkmak ister misiniz?” dedi. “Torino gecelerini görürsünüz.”

“Önce gündüz gözüyle Torino’yu görmek istiyorum. Bırakın ben karar vereyim. Bu otelde mi kalıyorsunuz?”

“Niye bana gelmiyorsunuz?”

Bunu dememezlik edemezdi. Öneriye boş verdim, sanki çok pahalı bir fiyat istenmiş gibi. Akşam dokuza doğru gelip beni almasını söyledim.

O yineledi: “Evimde konuk edebilirim sizi.”

“Gereği yok,” dedim. “Çocuk değiliz. Bir gün gelir evinizi görürüm.”

O gün öğleden sonra tek başıma dolaştım, o da akşam gelip beni bir eğlenceye götürdü.

İtalyan edebiyatında yeni gerçekçilik akımının kurucusu olarak kabul edilen Cesare Pavese bir kere daha sıradan hayatın ötesine geçerek insanı saran büyük yalnızlığın ve hüznün romanını yazıyor. Çocukluk yıllarını geçirdiği Torino'ya bu kez bir işkadını olarak dönen Clelia'nın, resim sergilerinde, bohem çevrelerde karşılaşp dostluk kuracağı kadınlar, bir mutluluk hayalinin peşindedir. Mutluluğun anahtarı kimisi için erkek kimisi için eşcinsellik kimisi için para kimisi içinse ölümdür. Clelia'nın, bir otel odasında intihara giriştiğine tanık olduğu Rosetta'yla kuracağı dostluk, genç kadını yaşama bağlayabilecek midir?

Bu sorunun yanıtı kitapta nasıldır, okumadan bilinmez. Ancak Pavese kendi açısından bu yanıtı hiçbir zaman veremeyecektir. Kahramanı Rosetta gibi, Torino'da bir otel odasında intiharı denemiş; ancak o, sonuna dek giderek yaşama veda etmiştir.

#yenigerçekçilik #ladolcevitaa #melankoli #sosyete #moda #atölye

